

Prielinksnių vartojimas

Prielinksnis – nekaitoma nesavarankiška kalbos dalis, rodanti linksniuojamųjų žodžių santykius su kitais savarankiškais žodžiais.

Klaidos	Galimi klaidų taisymai
ant nevertotinas:	
veiksmo priemonei, nesusijusiai su vieta, reikšti	pvz.: Ji puikiai griežia <u>ant</u> smuiko (= smuiku). Gauda žuvis <u>ant</u> sliekų (= sliekais, su sliekais). Dirba <u>ant</u> dvejų staklių (= dvejomis staklėmis).
objektui reikšti su būdvardžiais: <i>apstus, -i</i> <i>gabus, -i</i> <i>godus, -i</i> <i>šykštus, -i</i> <i>turtingas, -a</i>	pvz.: Ruduo apstus <u>ant</u> obuolių (= apstus obuolių; Rudenį apstu obuolių). pvz.: Kaimynų vaikas gabus <u>ant</u> muzikos (= muzikai). pvz.: Nebūk godus <u>ant</u> svetimo gero (= svetimo gero). pvz.: Ji visada šykšti <u>ant</u> pinigų (= pinigų). pvz.: Šiemet esam turtingi <u>ant</u> šieno (= šieno; Šiemet turim daug šieno).
veiksmo objektui reikšti su veiksmažodžiais: <i>keisti (ant ko)</i> <i>mainyti (ant ko)</i>	pvz.: Paprašė pakeisti batus <u>ant</u> mažesnių (= į mažesnius; mažesniais). pvz.: Išmainė vištą <u>ant</u> katino (= į katiną).
daikto matmenims ar dydžių santykiui žymėti	pvz.: Kambario matmenys 2 <u>ant</u> 3 metrų (= du iš trijų metrų; du ir trys metrai). Vaistų imkite vieną šaukštelį <u>ant</u> pusės stiklinės (= pusei stiklinės, į pusę stiklinės) vandens.
daikto požymiui, nesusijusiam su vieta, reikšti	pvz.: Batai <u>ant</u> aukštų kulnų (= aukštais kulnais; Aukštakulniai batai). Radijo imtuvas <u>ant</u> mikroschemų (= su mikroschemomis).
vietai reikšti, kai žymimas ne paviršius, o nurodoma kryptis į vidų arba buvimas viduje	pvz.: Nuvažiavo <u>ant</u> stoties (= į stotį), bet pavėlavo <u>ant</u> autobuso (= į autobusą). <u>Ant</u> turgaus (= Turguje) pilna atvykėlių. Ką kalbėjo <u>ant</u> susirinkimo (= susirinkime)?
laikui reikšti	pvz.: Susitiksime <u>ant</u> rytojaus (= rytoj; rytojaus dieną). <u>Ant</u> dienų (= Šiomis dienomis; Greitai; Netrukus) pasirodys naujas žurnalo numeris. Atidėkim šį reikalą <u>ant</u> pirmadienio (= pirmadieniui; iki pirmadienio).
veiksmo ar būsenos pobūdžiui reikšti	pvz.: Dirba <u>ant</u> dvejų etatų (= dviem etatais; turi du etatus; eina dviem pareigoms). Pirkau televizorių <u>ant</u> išsimokėjimo (= išsimokėtinai). Esu <u>ant</u> biuletenio (= Turiu biuletenį, nedarbingumo lapelį) ir sėdžiu <u>ant</u> dietos (= laikausi dietos).
paskirčiai, siekimui, veiksmo tikslui reikšti	pvz.: Pasilik pinigų <u>ant</u> maisto (= maistui). Ar užteks duonos <u>ant</u> šešių žmonių (= šešioms žmonėms)? Pakvietėme svečią <u>ant</u> pietų (= pietų; pietauti). Iškvietė <u>ant</u> dvikovos (= į dvikovą).
apie nevertotinas veiksmo objektui reikšti su žodžiais:	
<i>domėtis</i> (apie ką)	pvz.: Direktorius per mažai domėjosi <u>apie</u> darbo sąlygas (= darbo sąlygomis).
<i>ginčytis</i> (ginčas) (apie ką)	pvz.: <u>Apie</u> ką (= Dėl ko) čia ginčijatės? Kilo ginčas <u>apie</u> pelno paskirstymą (= dėl pelno paskirstymo; kaip paskirstyti pelną).
<i>rodyti</i> (apie ką)	pvz.: Ši lentelė rodo <u>apie</u> gamybos tempų kitimą (= gamybos tempų kitimą; kaip kinta gamybos tempai).
<i>skųstis</i> (skundas) (apie ką)	pvz.: Nėra ko tau skųstis <u>apie</u> gyvenimą (= gyvenimu). Gauname nemaža skundų <u>apie</u> duonos kokybę (= dėl duonos kokybės).
į nevertotinas veiksmo objektui reikšti su žodžiais:	

<p>atsiliepti (į ką) (r. „daryti poveikį“) daryti įtaką (įtaka) (į ką) daryti poveikį (poveikis) (į ką) daryti spaudimą (spaudimas) (į ką) įsimylėti (į ką) nurodyti (į ką) skirti dėmesį, dėmesio (į ką) veikti (į ką) žaisti (į ką)</p>	<p>pvz.: Nemiga visada neigiamai <u>į</u> darbingumą (= darbingumui).</p> <p>pvz.: Tėvų elgesys visada daro <u>įtaką</u> <u>į</u> vaikus (= vaikams).</p> <p>pvz.: Aptarė naujų vaistų poveikį <u>į</u> organizmą (= organizmui).</p> <p>pvz.: Jie darė spaudimą <u>į</u> mūsų darbuotojus (= mūsų darbuotojams).</p> <p>pvz.: Visi mokiniai <u>įsimylėję</u> <u>į</u> naująjį mokytoją (= naująjį mokytoją).</p> <p>pvz.: Vadovas nurodė <u>į</u> keletą darbo trūkumų (= keletą darbo trūkumų).</p> <p>pvz.: Skirkite daugiau dėmesio <u>į</u> ligų profilaktiką (= ligų profilaktikai).</p> <p>pvz.: Orai labai <u>veikia</u> <u>į</u> žmonių nuotaikas (= žmonių nuotaikas).</p> <p>pvz.: Žaiskime <u>į</u> karą (= karą) arba <u>į</u> futbolą (= futbolą). Užteks <u>žaisti</u> <u>į</u> slėpynes (= slėpynes, slėpynių, slėpynėmis).</p>
<p>iki nevertotinas būviui beasmeniame sakinyje reikšti</p>	<p>pvz.: Dabar jam <u>ne iki</u> egzaminų (= ne egzaminai rūpi; ne egzaminai galvoje). Šiandien žvejams <u>ne iki</u> raudžių (= ne raudės galvoje; toli gražu ne raudės rūpi) – laukia privatizavimo.</p>
<p>iš nevertotinas su žodžiais nutarimas, pranešimas, protokolas, raštas ir pan. parašymo datai žymėti</p>	<p>pvz.: Remsimės nutarimu <u>iš</u> spalio 17 dienos (= spalio 17 dienos nutarimu). Reikia patikrinti protokolą <u>iš</u> kovo 5 dienos (= kovo 5 dienos protokolą).</p>
<p>pas nevertotinas:</p>	
<p>nuosavybei, priklausymui, turėjimui žymėti</p>	<p>pvz.: <u>Pas</u> ką yra klausimų (= Kas turi klausimų; Kas norėtų paklausti)? <u>Pas</u> ją (= Jos) gražūs plaukai. <u>Pas</u> mane (= Man) pakilo temperatūra. <u>Pas</u> tave (= Tavo) negerai parašyta (Tu negerai parašei).</p>
<p>veiksmo adresatui, šaltiniui, nesusijusiam su vieta, reikšti su veiksmožodžiais, pvz.: atsiprašyti gauti imti įsigyti klausti kreiptis pirkti prašyti reikalauti skambinti skolintis skųstis sužinoti šauktis teirautis vogti</p>	<p>pvz.: Atsiprašyk <u>pas</u> mokytoją (= mokytoją, mokytojo) už įžeidimą.</p> <p>pvz.: <u>Pas</u> ką (= Iš ko) gavai tą žurnalą?</p> <p>pvz.: Jis paėmė <u>pas</u> mane (= iš manęs) pieštuką.</p> <p>pvz.: Jis sakė įsigijęs tą knygą <u>pas</u> gatvės prekeivį (= iš gatvės prekeivio).</p> <p>pvz.: Paklausėme <u>pas</u> praeivį (= praeivį; praeivio), kur galėtume užkąsti.</p> <p>pvz.: Informacijos kreipkitės <u>pas</u> pavaduotoją (= į pavaduotoją).</p> <p>pvz.: Pirkau <u>pas</u> jį (= iš jo) dviratį.</p> <p>pvz.: Prašysiu <u>pas</u> direktorių (= direktoriaus), kad išleistų atostogų.</p> <p>pvz.: Pažymėjimo reikalaukite <u>pas</u> buhalterį (= iš buhalterio).</p> <p>pvz.: Skambink <u>pas</u> pirmininką (= pirmininkui) iš ano kabineto.</p> <p>pvz.: Teko skolintis pinigų <u>pas</u> draugę (= iš draugės).</p> <p>pvz.: Skųsiuosi <u>pas</u> patį ministrą (= pačiam ministrui).</p> <p>pvz.: Tvarkaraštį sužinosiu <u>pas</u> draugę (= iš draugės).</p> <p>pvz.: Susirgęs šaukis <u>pas</u> daktarą (= daktaro.)</p> <p>pvz.: Dėl kelialapio teiraukitės <u>pas</u> vedėją (= vedėjos).</p> <p>pvz.: <u>Pas</u> kaimynus (= Iš kaimynų; Kaimynams) pavogė arklį.</p>
<p>po (su įnagininku) nevertotinas veiksmo būdui ar pagrindui reikšti</p>	<p>pvz.: Dokumentai išduodami <u>po</u> parašu (= su parašu; pasirašytinai). Kiek jis jau laikomas <u>po</u> areštu (= areštuotas, suimtas)? Čia stovi įrenginiai <u>po</u> įtampa (= su įtampa).</p>
<p>prie nevertotinas:</p>	

veiksmo sąlygoms reikšti junginiuose: <i>prie</i> (kokių) <i>aplinkybių</i> <i>prie uždaru durų</i> <i>prie ligos</i> <i>prie</i> (kokių) <i>norų</i> <i>prie progos</i> <i>prie</i> (kokių) <i>sąlygų</i> <i>prie</i> (kokios) <i>temperatūros</i>	pvz.: Nusikaltimas padarytas <u>prie</u> sunkinančių aplinkybių (= sunkinančiomis aplinkybėmis). pvz.: Posėdis vyko <u>prie</u> uždaru durų (= už uždaru durų; uždaromis durimis; neviešai; buvo uždaras). pvz.: <u>Prie</u> gripo (= Sergant, susirgus gripu) reikia gulėti. pvz.: Ir <u>prie</u> geriausių norų (= Ir geriausių norų turėdamas; Kad ir labai norėdamas) negalėsiu tavęs pasitikti. pvz.: <u>Prie</u> progos (= Pirma proga; Progai pasitaikius; Radę, turėdami progą) aplankykite šią parodą. pvz.: Sunku dirbti <u>prie</u> esamų sąlygų (= tokiomis sąlygomis; kai tokios sąlygos; esant tokioms sąlygoms). pvz.: <u>Prie</u> aukštos temperatūros (= Aukštoje temperatūroje; Kai aukšta temperatūra; Esant aukštai temperatūrai) ši medžiaga lydosi.
keitimo santykiui reikšti	pvz.: Pinigai bus keičiami santykiu vienas <u>prie</u> šimto (= vienas už šimtą; vienas su šimtu; šimtas į vieną).
prieš nevertotinas veiksmo objektui reikšti su žodžiais:	
<i>atsiprašyti</i> (prieš ką) <i>atsparus</i> (prieš ką) <i>gintis</i> (prieš ką) <i>neapykanta</i> (prieš ką) <i>pareiga</i> (prieš ką)	pvz.: Teko atsiprašyti <u>prieš</u> draugą (= draugą; draugo). pvz.: Kaktusai atsparūs <u>prieš</u> sausras (= sausroms). pvz.: Ginsimės <u>prieš</u> visus (= nuo visų), kurie mus puls. pvz.: Jis ilgai jautė neapykantą <u>prieš</u> tikrą brolių (= tikram broliui). pvz.: Jaučia pareigą <u>prieš</u> tėvus (= tėvams).
už nevertotinas junginiuose:	
<i>imti</i> (laikyti) <u>už</u> pagrindą <i>žaišti už</i> ... komandą (nesant pavadavimo)	pvz.: Rezoliucijos projektą siūloma priimti (laikyti) <u>už</u> pagrindą (= pagrindu; kaip pagrindą). pvz.: Jis žaidžia <u>už</u> „Neptūno“ komandą (= „Neptūno“ komandoje).